

Adatbázisok

Gyakorlat 01 - *SQL alapismeretek I.*
(Egyszerű, egytáblás lekérdezések. *SELECT...FROM...WHERE*,
Kifejezések, függvények)

Gyakorlatok menete

A gyakorlat elején (5 perc)

- Bejelentkezés a Moodle-rendszerbe
- Opcionálisan teszt/zh feladatok megoldása
- Elméleti összefoglaló, gyakorló feladatok megoldása közösen (15-30 perc)
- Feladatmegoldás, problémás feladatok megbeszélése (60-70 perc)

Részvétel, órai munka

Részvétel

- A részvételt a jelenléti íven kell bejelölni minden egyes alkalommal
- A részvétel megtagadható, ha valaki 15 percnél többet késik, illetve az óra befejezése előtt több, mint 15 perccel önkényesen távozik (kivéve, ha az illető az órán az összes feladatot megoldja, és a megoldást bemutatja)
- Online részvétel – **előzetes egyeztetés alapján** – félévente egyszer lehetséges
- Az adott gyakorlat más csoportban való teljesítése félévente 2 alkalommal lehetséges, amennyiben van elég férőhely, és **az illető legkésőbb az óra elején ezt jelzi**

Órai munka

- Elvárás, hogy a hallgató a tananyaggal foglalkozzon, és
- Legalább 5 feladat megoldását vagy a próbálkozást az óra végéig feltöltse

Bónusz pontok

A féléves aktivitás alapján max. 10% bónusz szerezhető

- ☐ Órai munka (egyedi ötlet/megoldás, megoldott feladatok száma) – max. 5%
- ☐ Részvétel és aktivitás (Kahoot, Teams) előadáson – max. 5%

Mivel fogunk dolgozni az első néhány gyakorlaton?

Azure Data Studio

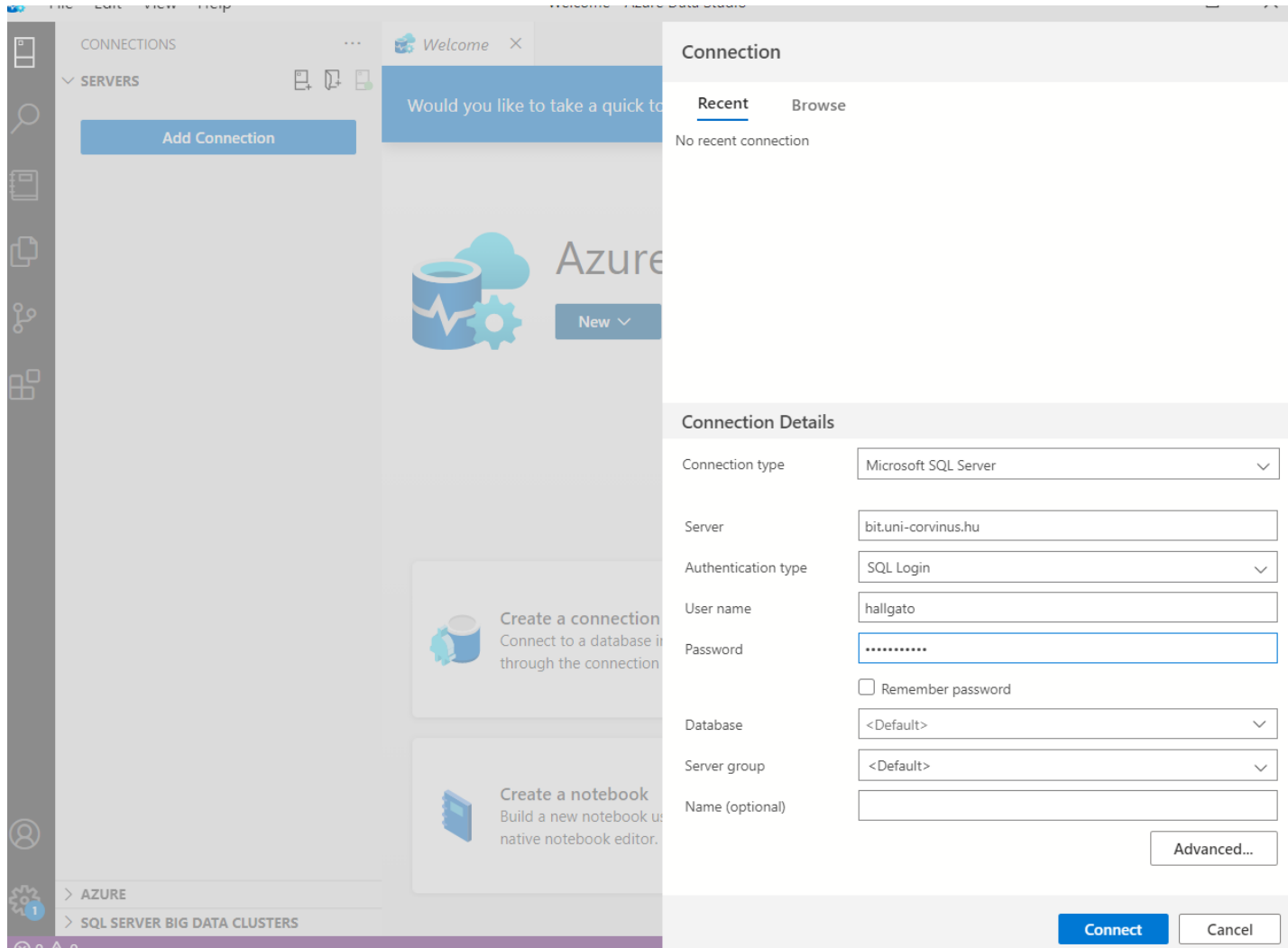
Azure Data Studio – tantermi gépeken rajta van

- Az SQL Server-hez való csatlakozást, adatbázisokból való lekérdezéseket és egyéb tevékenységeket lehetővé tevő alkalmazás
- Letölthető a következő linkről:

[Download and install Azure Data Studio - Azure Data Studio | Microsoft Learn](#)

- Windows, Linux és Mac alatt is működik
- Alternatívák:
  - SSMS (SQL Server Management Studio)
  - SQLCMD parancssori eszköz (Linux alatt is létezik hasonló)
  - Azure lekérdező felülete
  - Visual Studio

Azure Data Studio– csatlakozás az SQL szerverhez

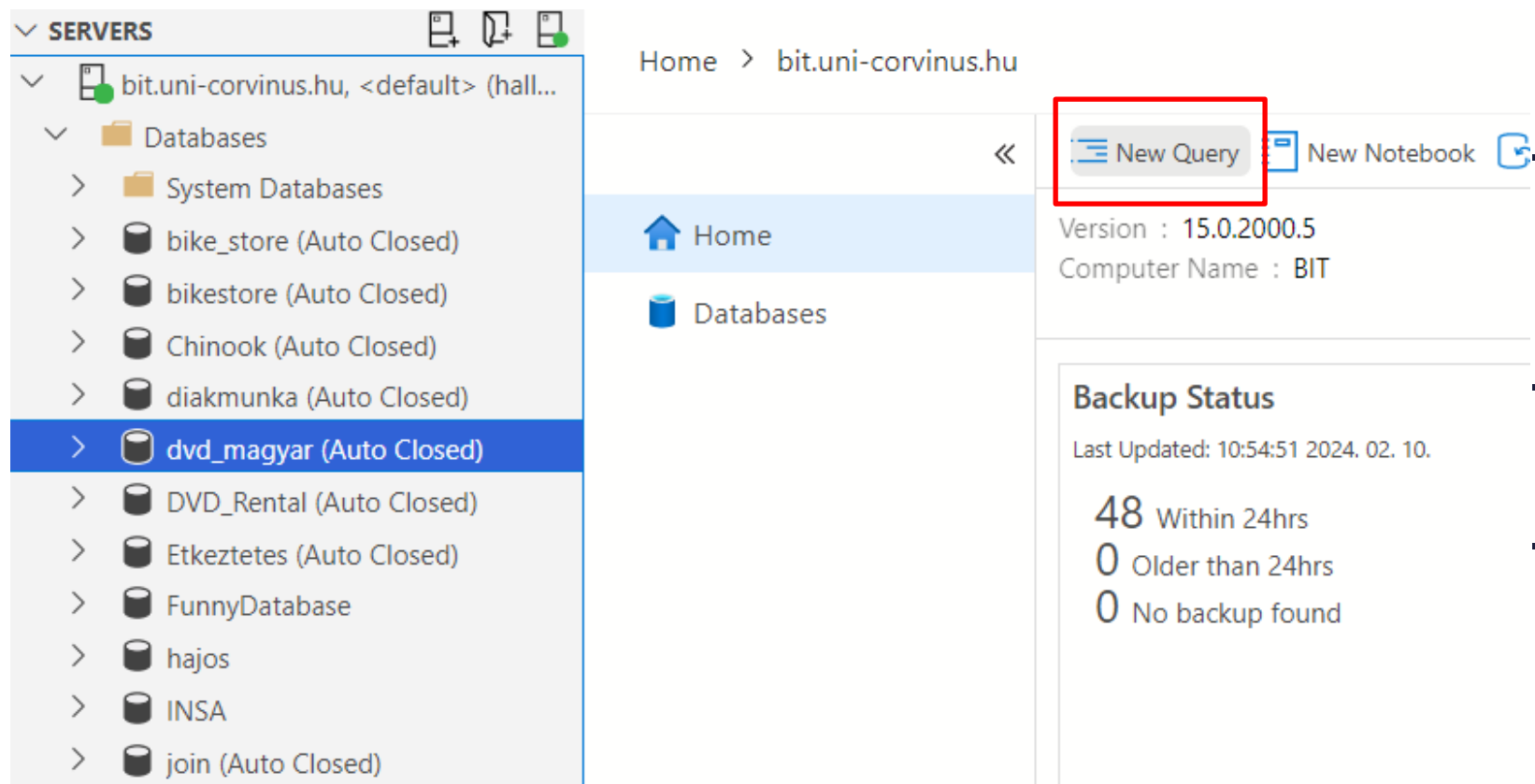
Add connection vagy Create a connection, majd

Connection Details:

- Server name: bit.uni-corvinus.hu
- Authentication: SQL Login
- User name: hallgato
- Password: Password123

Otthonról való eléréshez corvinus VPN lehet szükséges

Azure Data Studio – csatlakozás meglévő adatbázishoz

A SERVERS részben bontsuk ki a Databases fület!

A listában kattintsunk rá az adatbázis nevére!

Kattintsunk a New Query ikonra!

Az első gyakorlaton a dvd_magyar adatbázishoz kell csatlakozni

SQL (Structured Query Language)

BCE

- ☐ ANSI és ISO standard, de nagyon megengedő → eltérő nyelvjárások is megfelelnek a szabványnak
- ☐ Nem procedurális, hanem deklaratív nyelv
  - ☐ A végrehajtás módját az adatbáziskezelő rendszer részeként a lekérdezés optimalizáló határozza meg
- ☐ Strukturált lekérdező nyelv, de nem csak lekérdezésre alkalmas:
  - ☐ DDL: data definition language (CREATE, ALTER, DROP)
  - ☐ DML: data manipulation language (INSERT, UPDATE, DELETE)
  - ☐ **DQL: data query language (SELECT)**
  - ☐ TCL: transaction control language (COMMIT, ROLLBACK, SAVEPOINT)
  - ☐ DCL: data control language (GRANT, REVOKE)
  - ☐ További típusok: pl. procedurális nyelvi elemek, stb.

- ☐ Nem case-sensitive, kis és nagybetűk szabadon használhatóak
- ☐ Az utasítás bárhol (két szó között) több sorba törhető, indentálható
- ☐ Az objektumok neve nem tartalmazhat különleges karaktert, szóköz helyett alulvonást használunk (_)
- ☐ Gyakoribb adattípusok kezelése
  - ☐ Szöveg konstans megadása egyszeres aposztrófok között lehetséges, pl: 'Adatbázisrendszerek'
  - ☐ Dátum konstans megadásához is aposztróf használata szükséges, pl: '2020.02.11'
  - ☐ Tört számokban tizedes pont van, pl: 15.33

A SELECT utasítás felépítése

Az SQL lekérdező utasítása, alapformája a következő:

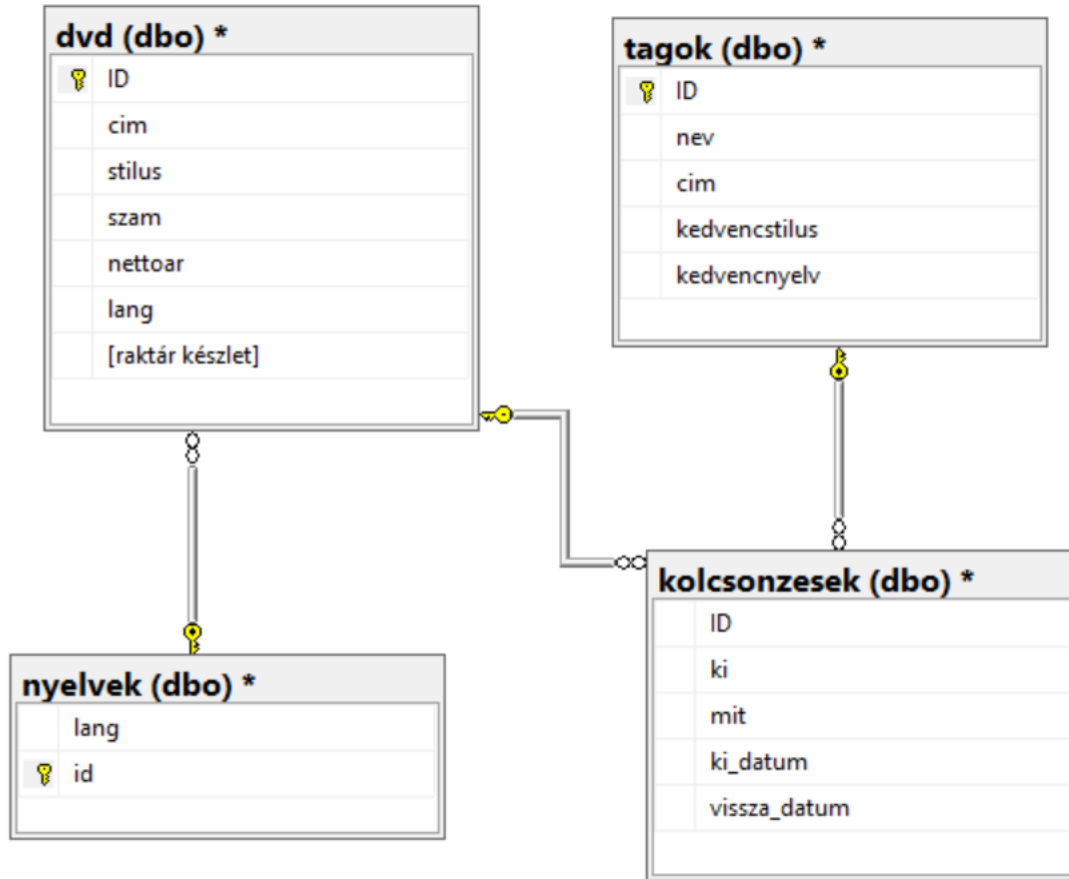
SELECT...	// oszlopok kiválasztása
FROM ...	// táblák kiválasztása
WHERE ...	// szűrőfeltétel megadása a sorokra
GROUP BY ...	// csoportosítás
HAVING ...	// szűrőfeltétel a csoportokra
ORDER BY...	// sorbarendezés

A DVD adatbázis felépítése

BCE

Az adatbázis 4 táblából áll:

1. kölcsönzések
2. dvd
3. tagok
4. nyelvek

SELECT ... FROM BCE

SELECT *

FROM táblanév

-- a tábla összes oszlopát listázza

SELECT oszloplista

FROM táblanév

-- csak a felsorolt oszlopokat listázza

SELECT DISTINCT oszlopnév

FROM táblanév

-- az adott oszlop különböző értékeit listázza

SELECT ... FROM példák

BCE

1. Listázzuk az adatbázisban lévő DVD-k minden adatát!

```
SELECT *  
FROM dvd
```

2. Listázzuk a DVD-k címeit és nettó árait!

```
SELECT cim, nettoar  
FROM dvd
```

3. Milyen stílusú DVD-k kölcsönözhetők?

```
SELECT DISTINCT stilus  
FROM dvd
```

Származtatott oszlopok, oszlopnevek

A SELECT utáni oszloplistában származtatott oszlopok is szerepelhetnek:

- Oszlopokból álló kifejezések
- Függvények -- később

Az új vagy meglévő oszlopoknak saját nevet is adhatunk az AS kulcsszóval.
Az oszlopnév aposztrófok vagy szögletes zárójelek közé kerül

Példák:

1. DVD-k címe és bruttó ára (nettoar*1,27):

```
SELECT cim, nettoar*1.27 AS 'bruttoar'  
FROM dvd
```

2. A DVD-k címe és stílusa kötőjellel elválasztva:

```
SELECT cim+'-'+stilus AS [Cím]  
FROM dvd
```

SELECT...FROM...WHERE

BCE

A WHERE kulcsszó után megadhatunk egy logikai kifejezést, mint szűrőfeltételt. A feltétel lehet egyszerű vagy állhat több részből is, logikai operátorokkal (pl. AND, OR) összekötve

Példa:

Listázzuk azon DVD-k adatait, amelyek stílusa történelem, és nettó áruk 3000 felett van!

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE stilus= 'történelem' AND nettoar > 3000
```


SELECT...FROM...WHERE (folyt)

BCE

A WHERE feltétel megfogalmazásában hasznos a következő, ún. predikátumfüggvények használata:

- BETWEEN – intervallumba esés leírására
- IN – halmazba tartozás leírására
- LIKE – helyettesítő karakterekkel való keresés leírására

Példák:

1. Listázzuk azon dvd-k adatait, amelyek nettó ára 3000 és 4000 között van!
2. Melyek azok a DVD-k, amelyek stílusa történelem, irodalom, vagy földrajz?
3. Melyek azok a dvd-k, amelyek címe K-betűvel kezdődik?

SELECT...FROM...WHERE (folyt)

1.

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE nettoar BETWEEN 3000 AND 4000
```
2.

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE stilus IN ('történelem', 'irodalom', 'földrajz')
```
3.

```
SELECT *  
FROM dvd  
WHERE cim LIKE 'K%'
```

Kifejezések

Az egyszerű kifejezések konstansokat, változókat*, oszlopneveket és függvényeket tartalmazhatnak, pl:

- 'Dr.' (szöveges konstans)
- Nettóbér (oszlopnév)
- YEAR('2010.01.01') (függvény, dátum konstans)

Az összetett kifejezések operátorokat is tartalmazhatnak, pl:

- 'Dr. ' + Vezetéknév + ' ' + Keresztnév (összefűzés)
- Nettóbér * 1.27 (szorzás)

A kifejezések mindig egy értéket adnak vissza

* Később tanuljuk

Speciális kifejezés - CASE

CASE – többirányú elágazás megvalósítása, két formája van

CASE

WHEN feltétel₁ THEN kifejezés₁
WHEN feltétel₂ THEN kifejezés₂

...

WHEN feltétel_n THEN kifejezés_n
[ELSE kifejezés]

END

CASE kifejezés

WHEN érték₁ THEN kifejezés₁
WHEN érték₂ THEN kifejezés₂

...

WHEN értékn THEN kifejezésn
[ELSE kifejezés]

END

Pl:

CASE WHEN nettoar > 1500 THEN 'drága'
WHEN nettoar < 500 THEN 'olcsó'
ELSE 'reális'

END

Pl:

CASE kategória
WHEN 'R' THEN 'Road'
WHEN 'M' THEN 'Mountain'
ELSE 'Other'

END

Konstansok

Olyan szimbólumok, amelyek valamilyen adat értékét ábrázolják. Az ábrázolás módja az adat típusától függ. Gyakoribb konstansok és típusok*:

Konstans	Típus	Példa
Szöveges konstans	varchar(x) (x: a szöveg max. hossza)	'Budapest'
Unicode szöveges konstans	nvarchar(x) (x: a szöveg max. hossza)	N'Budapest'
Egész konstans	int	25
Bit konstans	bit	1
Decimális konstans	decimal(x, y) (x: a számjegyek száma, y: a tizedesjegyek száma)	12.45
Dátum/Idő konstans	date, datetime, time	'2012.01.15' '2020.02.11 22:11:33' '06:12:10'

* A típusok közül csak a leggyakrabban használtak szerepelnek

Operátorok

Az operátorok egy vagy több kifejezésen értelmezett szimbólumok („műveletek”)

A gyakoribb operátor típusok és operátorok:

Típus	Operátorok	Megjegyzés
Aritmetikai operátorok	+, -, *, /, %	?: az egész osztás maradéka
Logikai operátorok	NOT, AND, OR	
Összehasonlító operátorok	<, >, =, <>, >=, <=	
Szöveg operátorok	+, %, _	+ : szövegek összefűzése % : helyettesítő operátor (egy vagy több karakter vagy üres) _ : helyettesítő operátor (egy karakter)

Lehetnek beépített függvények vagy a felhasználó által létrehozott függvények.

A paramétereken végzett műveletek eredményét adják vissza egy vagy több érték formájában.

Függvény típusok:

- Beépített függvények
  - Aggregáló függvények (pl: SUM(), MIN(), MAX())
  - Analitikus függvények (pl: LAG(), LEAD(), FIRST_VALUE())
  - Rangsor függvények (pl: RANK(), NTILE())
  - Rowset függvények (pl: OPENROWSET())
  - **Skalár függvények*** (pl: YEAR(), LEFT(), ROUND())
  - Egyéb függvények (pl: ISNULL())
- Felhasználói függvények

* Egyelőre főleg skalár függvényekkel foglalkozunk

Fontosabb matematikai függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
POWER(x, y)	x: a hatványalap y: a kitevő (mindkettő numerikus kifejezés)	Hatványozás adott kitevőre
SQRT(x)	x: numerikus kifejezés	A szám négyzetgyökének számítása
ROUND(x, y)	x: a kerekítendő valós szám y: a kerekítés pontossága (mindkettő numerikus kifejezés)	Adott pontosságú kerekítés
ABS()	x: numerikus kifejezés	Az adott szám abszolútértékét adja meg

PÉLDÁK

- a) `SELECT POWER(3, 5)`
- b) `SELECT SQRT(2020)`
- c) `SELECT ABS(-210.3)`

- d) `SELECT ROUND(32.332, 1)`
- e) `SELECT ROUND(322, -2)`
- f) `SELECT ROUND(232.2, 0)`

Fontosabb dátum/idő függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
GETDATE()	--	Az aktuális rendszeridőt adja vissza
DAY(d) MONTH(d) YEAR(d)	d: dátum kifejezés	Az adott dátumhoz tartozó nap, hónap sorszámát, illetve az évszámot adja vissza
DATEADD(x, y, z)	x: a hozzáadandó dátumegység (day, week, month, year stb.) y: a hozzáadandó egységek száma z: dátum kifejezés	Adott dátumhoz ad hozzá adott számú napot, hetet, hónapot stb.
DATEDIFF(x, y, z)	x: dátumegység neve y: start dátum, z: vég dátum	A két dátum között lévő dátumegységek számát adja meg

PÉLDÁK

a) `SELECT GETDATE()`

b) `SELECT MONTH(GETDATE())`

c) `SELECT DATEADD(year, -1, GETDATE())`

d) `SELECT DATEDIFF(day, '2019.01.01', GETDATE())`

Fontosabb szöveg függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
LEN(x)	x: szöveg (string)	A szöveg hosszát adja meg karakterekben
LEFT(x, y) RIGHT(x, y)	x: szöveg (string) y: egész kifejezés	Az adott szövegből balról, illetve jobbról levág adott számú karaktert
LOWER(x) UPPER(x)	x: szöveg	A szöveget csupa kis-, illetve nagybetűssé alakítja
CHARINDEX(x, y)	x: a keresett szöveg y: a szöveg, amelyben keresünk	A keresett szöveg első előfordulásának pozícióját adja meg. Ha a keresett szöveg nem található, 0 lesz a visszaadott érték.

PÉLDÁK

- a) `SELECT LEN('Budapest')`
- b) `SELECT LEFT('Kiss Béla',4)`
- c) `SELECT LOWER('Nagy Laci')`

- d) `SELECT UPPER('Nagy Laci')`
- e) `SELECT CHARINDEX('al', ' Dalma')`

Konverziós függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
CAST(x AS y)	x: kifejezés y: típusnév	Az x kifejezést y típusúra alakítja
CONVERT(x, y)	x: típusnév y: kifejezés	Az y kifejezést x típusúra alakítja

A CAST szabványos – ezért preferált- , a CONVERT pedig SQL implementáció függő
A CONVERT függvény rendelkezik egy opcionális paraméterrel, amellyel
formátumot is lehet beállítani – nem törzsanyag.

PÉLDÁK

- a) SELECT CAST(GETDATE() AS DATE)
- b) SELECT CAST('14.55' AS DECIMAL(5,2))
- c) SELECT CONVERT(INT, 5.32)
- d) SELECT CONVERT(VARCHAR(10), GETDATE(), 111)

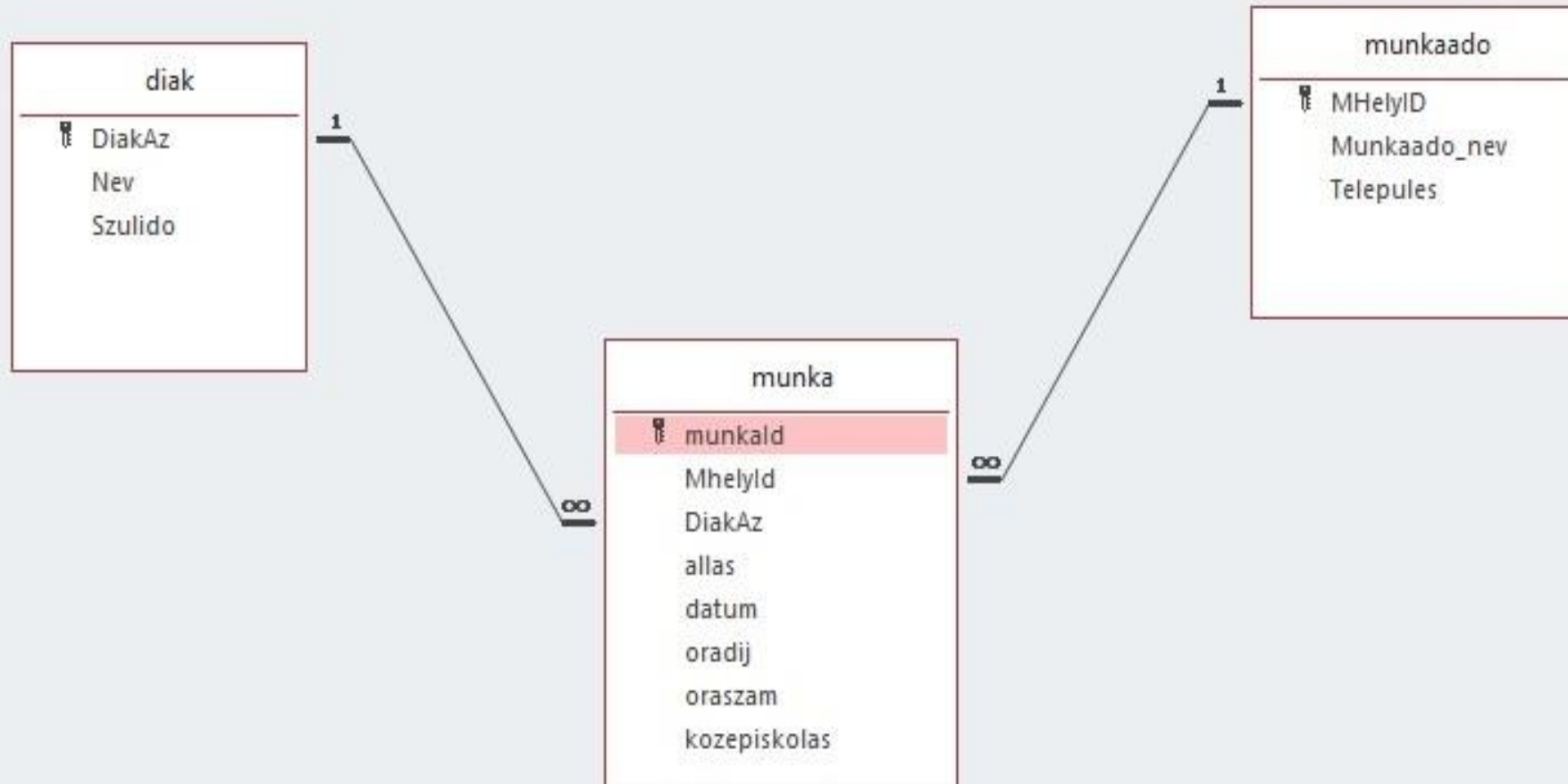
Egyéb függvények

Függvény	Kötelező paraméterek	Funkció
ISNULL(x,y)	x: kifejezés y: érték	Ha x értéke NULL, akkor y-nal helyettesíti
IIF(x,y,z)	x: feltétel y: igaz érték z: hamis érték	Ha az x feltétel igaz, akkor y, különben z a visszaadott érték

PÉLDÁK

- a) `SELECT ISNULL(nettóár, 0)`
- b) `SELECT ISNULL(vezetéknév, '')`
- c) `SELECT IIF(LEN(mobilszam)=9, 'OK', 'Nem OK')`

A gyakorlaton használt adatbázis - Diákmunka

Lekérdezés minták I. – Diákmunka adatbázis

1. Listázzuk a júniusi (6. havi) munkák minden adatát!

```
SELECT *  
FROM munka  
WHERE MONTH(datum)=6
```

2. Listázzuk a ruhatáros munkák adatait, tüntessük fel a naponta kereshető összeget is egy új oszlopban!
Az oszlop neve legyen 'Napi kereset'

```
SELECT *, oradij * oraszam AS 'Napi kereset' FROM munka  
WHERE allas='ruhatáros'
```

3. Listázzuk a munka tábla első 6 oszlopát! Ha a diáknak nincs azonosítója, akkor helyette 0-t írjunk!
A dátumból csak az év, hónap és nap jelenjen meg! Az óradíjat 100 forintra kerekítve jelenítsük meg!

```
SELECT munkaid, Mhelyld, allas,  
ISNULL(DiakAz,0) AS 'Diakazon',  
CAST(datum as date) AS 'Dátum',  
ROUND(oradij, -2) AS 'Óradíj'  
FROM munka
```

Lekérdezés minták II. – Diákmunka adatbázis

4. Listázzuk a munka tábla oszlopait! Új oszlopként jelenítsük meg a munkák érvényességi dátumát (dátum + 30 nap) és egy minősítő oszlopot 'Fizetés' néven. Ez utóbbi 450 Ft-os óradíj felett legyen 'Jó', alatta 'Nem túl jó'

```
SELECT *,  
    DATEADD(day, 30, datum) AS 'Érvényes',  
    CASE WHEN oradij > 450 THEN 'Jó' ELSE 'Nem túl jó' END AS 'Fizetés' FROM munka
```

5. 2003.12.31-n kérdezzük le a munka tábla tartalmát. Egy új oszlopban jelenítsük meg, hogy hány hónap telt el a dátum oszlop értékéhez képest. Ahol ez meghaladja a 6 hónapot, ott egy másik új oszlopban írjuk ki, hogy 'Archiválandó'.

Az új oszlopok neve legyen 'Eltelt hónapok száma', illetve 'Megjegyzés'

```
SELECT *,  
    DATEDIFF(month, datum, '2003.12.31') AS 'Eltelt hónapok száma',  
    IIF(DATEDIFF(month, datum, '2003.12.31') > 6, 'Archiválandó', '')  
    AS 'Megjegyzés'  
FROM [proba].[dbo].[munka]
```

6. Listázzuk a diák tábla oszlopait! Két új oszlopban jelenítsük meg a vezetéknévet és a keresztnévet is!

```
SELECT *,  
    LEFT(Nev, CHARINDEX(' ', Nev) - 1) AS 'Vezetéknév',  
    RIGHT(Nev, LEN(Nev) - CHARINDEX(' ', Nev)) AS 'Keresztnév'  
FROM diak
```


**Köszönöm
a figyelmet!**